

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

«ԱՆՍՏԱՆԻ ՍՏԵՊՈՐԱՆԻ ՈՐԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԵՏԱԲԵՐ ԿՈՒՏԱԿ» : ՂՈՒԿ . Բ . 10

ՀԱՏՈՐ 25.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ . 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ , 1872 .

ԹԻՒ 40

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ամուսնացեալ և ամուրի անձանց մէջ մեռելոց միւսերուն բաղդատութիւնը : — Լուսաւորուած խղճմտանքին ննազանդէն ստացուելու օգուտը : — Ազօթքի ծոզովք : — Շարժուման մէջ մէկ օր հանդիստ ընելու օգուտը : — Մարգարիտներ : — Առակ : — Օգտակար զեղմը : — Լոնարայի աղքատները : — Ամերիկայի բնակիչները : — Իտալիոյ ազատ եկեղեցին : Գաղաքական լուրեր : — Շուկայի գիներ :

ԱՄՈՒՍՆԱՅԵԱԼ ԵՒ ԱՄՈՒՐԻ ԱՆՁԱՆՑ ՄԷՋ ՄԵՌՆԵԼՈՑ ԹԻՒՆԵՐՈՒՆ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻՋՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ կողմէն հրատարակուած տետրակ մը ամուսնացեալ և ամուրի արանց և կանանց մէջ մեռնողներուն թուոյն նշկատմամբ հետեւեալ բաղդատական հաշիւը կու տայ : Այս հաշիւը Գաղիոյ, Հոլանտայի, և Բելգիոյ վիճակագրութիւններէն հանուած է :

Ուր որ 20 էն մինչև 35 տարեկան 1000 կանամբեաց (կնիկ ունեցող արանց) մէջ 6 մեռնող պատահած է, հոն նոյն տարիքն ունեցող նոյնչափ թուով ամուրի (բնաւ չամուսնացեալ) արանց մէջ եղած է 10 մեռնող, իսկ այրեաց մէջ (անոնց որոնց կանայք մեռած էին) մեռնողներուն թիւն եղած է 1000 ին 22 : Դարձեալ հաղար հոգւոյ մէջ, 35 էն մինչև 40 տարեկան եղողներէն մեռած են 7 կամ 8 կանամբէ, 13 ամուրի և 17 կամ 18 այրի :

Կանանց նկատմամբ ալ նոյնպէս փորձիւ տեսնուած է որ առնակաւայք (այր ունեցող կանայք) աւելի երկայնակեաց եղած են քան զամուրիս, բայց ոչ այնչափ որչափ արանց մէջ : Զորօրինակ՝ 30 էն մինչև 35 տարեկան եղող 1000 առնականանց մէջ մեռած է 9 հոգի, նոյնչափ և նոյն տարիքն ունեցող ամուրի կանանց մէջ 11 հոգի միայն մեռած է : Առնակին և ամուրի կանանցմէ մեռնողներուն թուոյն մէջտեղ տեսնուած այս տարբերութիւնը կ'աւելնայ, որչափ որ

կանայք կը ծերանան : Այսպէս ուր որ 50 էն մինչև 55 տարեկան եղող առնականանց մէջ 15 կամ 16 մեռեալ պատահած է, հոն նոյնչափ և նոյն տարիքն ունեցող ամուրի կանանց մէջ պատահած է 26 կամ 27 մեռեալ : 55 տարեկանէն ետքն ալ մեռնողներուն թիւը միշտ նուազ եղած է ամուսնացեալ քան ամուրեաց մէջ : Բայց 20 կամ 25 տարեկանէն առաջ եղած ամուսնութիւնը միշտ փնտասկար գլուխուած են, Զորօրինակ եթէ 15 և 20 տարեկան հասակներուն մէջտեղ ամուսնացեալ կանանց 1000 ին 12ը մեռած է, ամուրիներէն մեռած է 1000 ին 7 կամ 8 միայն, իսկ 20 և 25 տարեկան հասակներուն մէջտեղ ամուսնացեալներէն եթէ 1000 ին 10 մեռած է, ամուրիներէն մեռած է 8 կամ 9 :

Այս հաշուէն յայտնի կը տեսնուի որ ամուսնութիւնն օգտակար է առողջութեան և երկայնակեցութեան, եթէ յարմար տարիքի մէջ կ'ըլլայ, իսկ եթէ տհաս հասակի մէջ կ'ըլլայ, շատ փնտասկար է :

ԼՈՒՍԱՆՈՐՈՒՄԻ ԽՂՃՄՈՒՆՔԻՆ ՀԱՆՈՐԱՆՈՐԱՆԻ ՍՏԱՅՈՒՆԵԼՈՒ ՕԳՈՒՏՈՐ

Խղճմտանքին ինչ ըլլալը, և անոր լուսաւորութիւնն անհրաժեշտ հարկաւոր ըլլալը, և անոր հնազանդելու պարտաւոր ըլլալն աւելի առջի Աւետարաններով բացատրուած ըլլալով, հիմայ՝ լուսաւորուած խղճմտանքին հնազանդելէն ստացուելու օգուտին վրայ համառօտաբար խօսինք :

Նախ՝ հարկաւոր խղճմտանքին հնազանդել մեզ սխալման մէջ իյնալէ պիտի պահէ :

Երբոր կը ջանանք հոգեւոր կեանք մը անցունել, մեզի մէկ գլխաւոր արգելք մը այն է որ շատ անգամ մեր

պարտքն ինչ ըլլալու մասին կը սխալինք . սխալմանքներնիս ալ ընդհանրապէս յառաջ կու դան՝ առաջուց մեր պարտքը զանց ըլլած ըլլալնէս : Եւ այսպէս՝ մեր զանցառութիւնը մեզ սխալման մէջ ձգելով, այս սխալմանքնիս ալ դարձեալ աւելի շատ զանցառութեանց պատճառ կ'ըլլայ : Զորօրինակ, ջերմեանդ և բարեպաշտ Քրիստոնեայ մը, եկեղեցւոյ աղօթքի ժողովին ներկայ գտնուելու անգամ զանցառութիւնն ըրած ատենը՝ իր խղճմտանքէն կը յանդիմանուի : Բայց եթէ նա իր խղճմտանքին յանդիմանութեանը դէմ կենայ ու աղօթքի ժողովին ներկայ գտնուելու պարտաւորութիւնը չարանակ զանց ընէ, վերջապէս իր խղճմտանքն այս մասին լուրով զանի չյանդիմաներ : Եւ ինքն ալ թէպէտև յայտնի չըսեր, բայց իր սրտին մէջ այս որոշման կու գայ թէ աղօթքի ժողովին ներկայ գտնուիլն իր Քրիստոնեական պարտուց ամենէն փոքրն ըլլալով՝ երթայ չերթայ նոյն բան է : Նմանապէս Կիրակի օրը պահելու նկատմամբ անհոգ եղողները վերջապէս Կիրակիին հարկաւորութեանն ու սրբութեանը վրայ ոտորին կերպով և սխալ կը խորհին : Այսպէս ալ իրենց խօսքերուն մէջ միշտ շիտակը խօսելու, և գործերնուն մէջ արդարութեան համեմատ վարուելու զգուշութիւն չընողները, վերջապէս երկու միտք ունեցող լեզու գործածելն ու առեւտուրի մէջ խաբէութիւն ընելը փոքր յանցանքներ կը համարին : Բայց ասոնք մեծ յանցանքներ են, և աւելի մեծերուն ալ կը տանին . քանզի այսպիսի յանցանք մը Քրիստոնեային բարեպաշտութեանը գէշ ազդեցութիւն կ'ընէ, և անոր սիրտը կարծր՝ և խղճ-

մտանքն ալ անմաքուր ընելէն 'ի զատ քան իսկ իսկ ալ մթու թիւնով կը պատէ, և պատճառ կ'ըլլայ անոր իր կարծեաց և վարուցը նկատմամբ սխալ վարդապետութեանց հաւատալու : Անոնք որ իրենց խղճմտանքին մտիկ չընելով, Քրիստոնէական պարտաւորութիւնն զանց կ'ընեն, միշտ սա վրտանքին մէջն են որ, իրենց բարեպաշտական եռանդնին և հոգեւոր խորհուրդնին քիչ քիչ կորսնցունելով, Փարիսեցւոյ նման անանուխին ու սամիթին և չամանին տաւանորդը վրձարած ատեննին, օրէնքին ծանր բաները դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը կը ձգեն : (Մատթ, Ի. 23) : Կարճ խօսքով ասոնց մշտնջենաւոր վտանգն այն է որ Քրիստոսի կենդանի և հոգեւոր կրօնին տեղը լոկ պաղ արարողութիւններէ և մեռած գործերէ բաղկացեալ կրօնք մը կ'ուսնենան : Հիմայ սա բանին ուշադրութիւն ընենք որ ասոնց ինկած ժամանակը՝ անկման կարգն է, նախ իրենց պարտոյ զանցաւորութիւնը, երկրորդ՝ պարտքերնուն ինչ ըլլալուն վրայ տարակուսիլը և երրորդ՝ անհաւատ ըլլալը : Ահա այս կերպով սրտին մոլորութիւնը միշտ պատճառ կ'ըլլայ մրտքին մոլորութեանը, և Քրիստոնէութեան ապականուելուն ճամբան ըսկիզբէն 'ի վեր այս եղած է : Բնաւ մէկը անհաւատ ծնած չէ, հապա նախ չար կ'ըլլայ՝ և ետքը անհաւատ :

Ուստի եթէ մենք ինքզինքնիս առաջ հոգեւորապէս իյնալէ և աւրուելէ ու ետքն ալ անհաւատ ըլլալէ պահել կուզենք, Պօղոս Առաքելոյն ըրածին պէս ամէն ատեն Աստուծոյ և մարդոց առջին մեր խղճմտանքը մաքուր պահելու ջանք ընենք : Մեր մաքուր խղճմտանքին սրտի մասք հնազանդելնիս զմեզ թէ հոգեւոր տկարութենէ և թէ խաւար մտքէ պահպանելով, Գաղատի Բաւառանին պէս օգտակար աղօթեցութիւն կ'ընէ մեր հոգւոյն : Մեր ունեցած հոգեւոր տրկարութեանը համար ամէնքս ալ կարօտ ենք խղճմտանքի դեղին, քանզի շատ անգամ մեր խղճմտանաց խրատին մը տիկ չընենուն պատճառաւ պաղ և անզօր ու զանցաւոր ըլլալնէս զատ,

հոգին կորսնցունող սխալման ալ են թակայ ենք. ու մինչև որ Սուրբ Հոգիէն ու մաքուր խղճմտանքէն բարի վկայութիւն չունենանք՝ խաղաղութեան և հանգստութեան օրհնութիւնները չենք կրնար ձեռք բերել :

(Պէտք չարանայնի)

Ա. Դ. Թ. Բ. Ի. Ժ. Ղ. Ո. Վ. Բ.

Թիւ 2

Աղօթքի ժողովոյ ատեն եկեղեցւոյ մը անդամներուն ներկայ ըլլալը կամ չըլլալը՝ ընդհանրապէս ան եկեղեցւոյն հոգեւոր վիճակին նշան մը կ'ըլլայ :

Թէ որ եկեղեցիին մէջ 30 կամ 40 կամ 50 անդամներ ըլլան, և անոնցմէ 4, 5 կամ 6 անգամ միայն աղօթքի ժողովքին ներկայ գտնուին, այն եկեղեցւոյն հոգեւոր վիճակը աղէկ չէ. անոր բարեպաշտութիւնը նուազ է, սէրը պաղ է, հաւատքը տկար, և ջերմեռանդութեան ու եռանդի նկատմամբ պակասութիւն կ'ըլլայ :

Ասանկ եկեղեցի մը աճող եկեղեցի մը չէ, չարեաց դէմ մաքառող եկեղեցի մը չէ, մարդոց առջև աղէկ օրինակ մը չի ցուցներ, անոր լոյսը մթին է, աղօթեցութիւնը թեթիւ :

Ընդհակառակն տես այն եկեղեցիին որուն անդամները ընդհանրապէս աղօթքի ժողովքը կը սիրեն, և անոր ներկայ գտնուելու կը ջանան : Ան եկեղեցին աշտանակի մը վրայ լոյս մըն է, բլուրին վրայ քաղաք մըն է. անոր լոյսը իր բոլորտիքը եղողները կը տեսնեն : Անիկա աճող ու չարեաց դէմ մաքառող, ստատանային թագաւորութեանը վրայ յարձակող, Քրիստոսի թագաւորութիւնը յառաջ տանող եկեղեցի մըն է :

Ասիկա երեւակայութիւն մը չէ. ուր որ եկեղեցիներուն կրնայինք, ասքանները կը տեսնենք : Բաւական թուով հաճելի և օգտակար աղօթքի ժողովք մը չաթթէ չաթթ, ամաէ ամիս ու տարուէ տարի ստոյգ նշան մը կ'ըլլայ թէ եկեղեցին առողջ և կենդանի ու աճուն բարեպաշտութիւն ունի : Անիկայ արշալոյսի պէս կը նայի. ու լուսնի պէս դեղեցիկ, արեւու պէս մաքուր

ու դրօշակիր զօրքերու պէս ահարկու է :

ՇԱԲՈՒԱՆ ՄԷՋ ՄԷԿ ՕՐ ՀԱՆՐԱՍՏ ԸՆԴՈՒՄ

ՕԳՈՒՏԸ

Անդղիոյ մէջ 67 կառք և ամէնը մէկէն օրը 4200 մղոնէ, կամ 1400 կարավանի ժամէ աւելի ճամբայ ընող 900 ձի վարձքով բանեցնող երեւելի կառապետ մը՝ հետեւեալ վկայութիւն կու տայ ձիերուն շաբաթը օր մը հանգիստ տալու օգտակարութեան նըկատմամբ : « Բառասուն և երեք տարուան փորձառութեամբ սորված եմ որ, կ'ըսէ, լաւագոյն է ձի մը օրը 8 ժամ աշխատեցնելով անոր շաբաթը օր մը հանգիստ տալ, (այսինքն շաբաթը 48 ժամ աշխատեցնել) քան թէ օրը 6 ժամ միայն վարելով ամէն օր (այսինքն շաբաթը 42 ժամ) աշխատեցնել, ըսել կ'ուզեմ թէ ձիու մը տէրը շաբաթը օր մը անոր հանգիստ տալով մէկ եօթներորդ (1/7) աւելի շահաւոր կ'ելլէ, ինչ որ կենդանեաց նկատմամբ ճշմարիտ է՝ ճշմարիտ է նաև մարդոց նկատմամբ : Մարդ աւելի դործ կ'ընէ 6 օր աշխատելով և օր մը հանգչելով, քան թէ շաբաթուան 7 օրն ալ գործելով : Հանգչել ըսելով պէտք չէ հասկնալ մարմնաւոր աշխատութենէ միայն դադարելով մտաւոր աշխատութեան, զոր օրինակ հաշիւներ ընելու կամ գալու շաբաթուան դործերը կարգի դնելու դրաղիլ, այլ այնպիսի կատարեալ հանգիստ մը որ մարդ մարմնաւոր և մտաւոր աշխատութենէ միանգամայն դադարելով, միտքն ու սիրտը դարձունէ աստուածապաշտութեան դործերու :

Շատերը կը խոստովանին շաբաթուան մէջ հանգստեան համար որոշեալ օրը պահելուն օգուտը, բայց և այնպէս սովոր են այն օրուան մէջ գործել կամ ուրիշներուն գործել տալ, եթէ իրենց շահը կամ պէտքն այնպէս ընել կը պահանջէ : Կարծես թէ չեն գիտեր որ այսպէս ընելով յայտնի կը ցուցնեն թէ իրենց օգուտը կամ զուարճութիւնը կամ պէտքը նախամեծար կը համարին քան Աստուծոյ պատուիրանները :

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐ

«Ինչ մը ետքը» ճամբան «Ոչ բը-
նաւ» քաղաքը կը տանի :

Աստուծոյ էջն կրնանք խնդրել ա-
ւելի քան ինչ որ ինքը իր խօսքովը
մեզի խոստացեր է :

Ուրիշները խաբելու համար շողոր-
թութիւնը բաւական է, իսկ էջնային
խաբելու համար աւելի նրբամտու-
թիւն պէտք է :

Աղէկ կերպով մը, յարմար պատաս-
խան տալու սովորութիւնը ուրիշները
միշտ ուրախ կ'ընէ, և ամենէն ստորին
եղովներուն ձեռքէն ալ կու գայ, ու
բարութիւն ընելու ամենէն աղէկ մէկ
միջոց մ'ալ այս է :

Աստուած մարդուս անանկ բնու-
թիւն մը տուեր է որ, ամենէն անոյշ
պտուղը Բերքաւորութեան պտուղն է :

Առաւօտեան առաջին ժամը օրուան
ղեկն է. ուստի արթնցած ատեննիդ
առաջին խորհուրդնիդ Աստուծոյ
տուէք :

Ամենէն անխառն ուրախութիւնը
անպատմելի է. ամենէն աղքատ ա-
ղօթքը անձայն է. մեռելի մը թաղ-
ման պաշտօնին ատենն ալ ամենէն
աղքատ քարոզիչը մեռելին պաղ շըր-
թունքներն են :

Եթէ մեր իշխանութիւնը յաճախ
յաճախ գործածենք, անոր ազդեցու-
թիւնը կը տկարացունենք. երկնից ու-
րոտումն անդամ եթէ անդադար ըլ-
լայ, չաղացքի մը աղմուկէն աւելի չը
վախցունենք :

Բանի որ դուն մարտկոցի մը ետին
կեցածի պէս քու պակասութեանցդ
ետին կեցած ինծի հետ կը պատերազ-
միս, ես քեզի թշնամի եմ, դու ալ
ինծի հակառակորդ ես. բայց եթէ
երկուքս ալ կարենայինք զգալ թէ որ-
չափ պակասութիւն ունինք, և սըր-
տերնիս ճշմարիտ խոնարհութիւնով
լեցուէր, ու զգայինք նաեւ թէ մեր
կենաց ամէն մէկ օրն Աստուած մեզի
որչափ կը համբերէ, որչափ աւելի քաղ-
ցըր և սիրելի կ'ըլլայինք մէկըմէկու :

Մեզ մէկըմէկէ զատողը մեր դոր-
ծած յանցանքն է այլ յանցանքնիս
պաշտպանելն է : Մէկը կրնայ ինծի
ըսել թէ « Դուն նուազ մեղաւոր
ես » . կրնայ իր խօսքերովը խաբաղա-
նով զարկածի պէս ինծի զարնել .
բայց եթէ իր բոլորքը հանդարտած
ժամանակը աչքի արցունքով ինծի
գայ և « Ո՛հ, ներէ ինծի, չէի ուզեր
այսպէս ընել » ըսէ, կայծակին հար-
ուածէն աւելի շուտով ամէն բան ան-
ցած կ'ըլլայ. մանաւանդ աւելի ևս
կը սիրեմ զանիկայ : Մէկուն յանցան-
քին համբերելը դժուար չէ. միայն
թէ յանցանքը պաշտպանելով հաշտ-
ուել չուզելը մեզ կը ցաւցընէ և կը
սրդողցունէ : Երբոր Բէ մարդ մը սրդո-
ղած է, ընդհանրապէս երբեք հոգի
սրդողած կը գտնուին :

Ուրեմն « Զեր յանցանքները իրարու
խոստովանեցէք » ըսելով Յակոբոս Ա.
ռաքեալին տուած խրատը մեզի որ-
չափ յարմար է :

Ա. Ռ. Ա. Կ

Բարկութենէն աղէկ բան չի դար :
Ոչ սրտին ուրախութիւն կու տայ, ոչ
ալ քսակին ստակ : Բարկութիւնը կը
սկսի յիմարութեամբ, և կը վերջանայ
տրտմութեամբ :

Եթէ ձեր դոգին մէջ կրակի կոյ-
ծեր կը պահէք, անոնք անտարակոյս
կ'այրեն ձեզ, այսպէս դաղտի մեղ-
քերը միշտ վնաս կ'ընեն ձեզի :

ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԵՂ ՄԸ

Թունաւոր միջատներուն, մեղունե-
րուն և ուրիշ ճճեաց, ինչպէս նաեւ
օձերու խայթումներուն ցաւը և վը-
նասակար հետեանքը մեղմացնելու
ամենէն դիւրին և լաւագոյն միջոցն
է՝ խայթումին վրայ շաղախի կամ
ցեխի լաճ մը դնել :

ԼՕՆՏՐՄՅԻ ԱՂ.ԲԱՏՆԵՐԸ

Լոնտրա քաղքին բնակիչներէն 106,
622 հոգի Տէրութեան ողորմութեամբը
ապրելէն զատ, ուրիշ 400,000 հոգի
ալ մուրացկանութեան վիճակին շատ
մօտ են : Յիշեալ երկրին բնակիչներն
ամէն 10 տարուան մէջ հարիւրին 17

կ'աւելնան, իսկ նոյնչափ միջոցի մէջ
անոր աղքատներուն աւելնալը հարիւ-
րին 47ի կը հասնի :

ՀԵՂԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԵՂԱԾ ԲԱՐԵԿԱՐԻՈՒԹԵԱՆՅ
ՆՇԱՆՆԵՐԸ

Անգղիոյ մէջ կրթուող Հնդկա-
տանցիներէն ոմանք իրենց երկիրը վե-
րադարձած ատեննին չուզելով որ ի-
րենց կնիկները այլ ևս տգիտութեան
մէջ մնան, սկսած են աշխատիլ ա-
նոնց կրթութեանը համար : Ոմանք
ալ իրենց հօրը տունը հին սովորու-
թեան համեմատ մնալ չուզելով, ա-
ռանձին տուն տեղ եղած զատ տան
մէջ կը բնակին :

ԻՏԱԼԻՈՅ ԱԶԱՏ ԵԿԵՂԵՅԻՆ

Վերջին քանի մը տարուան միջոցին
բաւական շատ Բողոքական եկեղեցիներ
կազմակերպան Իտալիոյ այլևայլ կողմե-
րը : Ասոնք ի սկզբան շատ քիչ հա-
ղորդակցութիւն ունէին իրարու հետ,
բայց հիմա իբր մէկ մարմին կազմը-
ւած են, և տարեկան ժողով մը կ'ը-
նեն որ Ընդհանուր ժողով կը կոչուի :
Այս ժողովը կը բաղկանայ աեղական
եկեղեցեաց երեսփոխաններէն, և ա-
նոր մէջ ոչ միայն կը խօսուի եկեղե-
ցիներուն զարգացմանը վերաբերեալ
խնդիրներու վրայ, հապա եկեղեցիներ-
ը ժողովին իշխանութիւն կու տան
վճիռ տալ այն դէպքերուն նկատմամբ
որոնց համար ժողովին բողոք կ'ըլլայ
եկեղեցիներու կամ անհատներու դէմ :
Ընդհանուր ժողովին վճիռները բա-
ցարձակ և անբողոքելի են. ժողովը
ամէն տարի կ'ընարէ 5—7 անդամներ-
է բաղկացեալ Մասնաժողով մը, ու-
րուն պաշտօնն է այլևայլ տեղեր աւե-
տարան քարոզելու գործին հոգաբար-
ձութիւն ընել, այն գործին համար
ստակ հաւաքել, հոգ տանել նաեւ
կրթելու և դաստիարակելու զանոնք
որ այն գործին մէջ պիտի աշխատին,
օգնել քարոզչաց և նպաստի կարօտ
եղող ուսանողաց, և մէկ Ընդհանուր
ժողովէն մինչև միւսը եղած միջոցին
մէջ գործել իբրեւ անոր օրինաւոր ներ-
կայացուցիչները :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեպտ. 20 ըստ Յուլիանաց, եւ Հոկտ. 2
 ըստ Լւս. 1872.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Արտաքին գործոց նոր Պաշտօնէին ձեւի վաշտայի յանկարծական մահուամբ ծածկատան մեծ կորուստ մը ըրաւ: Ըէմիլ փաշայի մահը պատահեցաւ, երբ անիկա կը գառնար Ռուսիոյ հարաւային մասէն ուր զրկուած էր Սուլթանին կողմէն Բուսիոյ կայսրը բարեկրու համար: Այս պաշտօնը կատարած ըլլալով երբ կոստանդնուպոլիս գառնալու վրայ էր Վիենայի ճամբով, Սեպտեմբեր 10/22 ին ճամբան յանկարծ բռնուելով սրտի հիւանդութենէ երկաթուղոյն կառքին մէջ մեռաւ իր որդւոյն բաղկացը մէջ 43 տարեկան: Մարմինը կոստանդնուպոլիս բերուելով թաղուեցաւ Էյիպ:

Ըստ Լէվանթ Հէրալտի, ձեմիլ փաշա հանճարեղ էր, խոհեմ և վերջին աստիճան քաղցրաբարոյ, բայց միանգամայն ազգուութեամբ և կտրուկ կերպով գործող. մէկ խօսքով ճիշդ յարմար էր այն պաշտօնին որուն այս վերջին անգամ կանչուած էր, ուստի և անոր մահուան լուրը ամէն կարգի մարդիկ տրամուլեմամբ լցուց: Հիւանդութիւնը որմէ մեռաւ՝ այն ական է որ իր մեծանուն հօրը Բէշիա փաշայի ալ մահուանը պատճառ եղած էր:

—Հալիլ Շէրիֆ փաշա, այժմու Վիենայի Օսմանեան դեսպանը, կոչուեցաւ իբրեւ յաջորդ ձեմիլ փաշայի Արտաքին գործոց պաշտօնէութեան մէջ: Ասոր վրայ ալ Լէվանթ Հէրալտ մեծ գովութեամբ խօսելով կ'ըսէ թէ անիկա քաջ հմուտ է Եւրոպոյ բոլոր քաղաքական խնդիրներուն, Եւրոպացիներուն քով մեծ պատիւ ունի, և իր հայրենակիցներէն ալ կը յարգուի իբրեւ ազգասէր, և գործունեայ ու աշխոյժ պաշտօնեայ մը:

—Յունաց Սինոտին Պուլկարաց խնդրոյն նկատմամբ ըրած որոշմանը համեմատ էքզարքին և ուրիշ Պուլկար եպիսկոպոսաց և զանոնք Յունաց Պատրիարքին իշխանութեանը չհնազանդելու մասին պաշտպանողներուն

դէմ բանադրանք մը կարգացուեցաւ անցեալ Կիրակի օր Ֆէնէրի Յունաց Մայր եկեղեցւոյն մէջ: Սինոտին վճիռը ստորագրուած էր ամէն Պատրիարքներէն և եպիսկոպոսներէն, ընդամենը 32 հոգի, բայց ի Երուսաղեմայ Պատրիարքէն, որ մինչև վերջը յիշեալ վճիռն դէմ կեցած էր: Յիշեալ Պատրիարքը վճիռն ստորագրուելէն առաջ Երուսաղէմ երթալու համար Մայրաքաղաքէս մեկնած էր: Պուլկարները խիստ գոհ կերեին այս բանադրանքէն, որովհետեւ իրենց հին ատեններն ունեցած եկեղեցական անկախութիւնը նորէն ստացած են:

—Կարինէն Սեպտ. 11 թուականով գրուած նամակ մը կը պատմէ թէ յիշեալ քաղաքը հրդեհ մը պատահելով, խան մը և իբր 100 խանութ այրած է: Եղած վնասը 3500 լիւրայի կը կարծուի:

—Հիմա կ'ըսուի թէ Բուսիոյ Կայսրուհին իր վատառողջութեանը պատճառաւ այս տարի Երուսաղէմ երթալու գիտաւորութիւնը թողած է: Բայց նիկողայոս մեծ Դուքսը, Կայսեր կրտսերագոյն եղբայրներէն մին, կը ճամբորդէ դէպ ի Սուրբ Քաղաքը, և կ'ըսուի թէ այս օրերս պիտի հասնի մայրաքաղաքս, ուստի պիտի երթայ Երուսաղէմ:

—Կ'ըսուի թէ Պարսից Շահը Եւրոպա ճամբորդութիւն ընելու նպատակաւ սկսած պատրաստութիւնները կը շարունակէ:

ԵՒՐՈՊԱ

Թէ Անգղիոյ և թէ Ամերիկայի լըրագիրները ձինէվրայի Մանսթօղովին տուած որոշմանը վրայ մեծ ուրախութիւն կը յայտնեն: Անգղիացիք կ'ուրախանան որ այս դժուարին միանգամայն սպառնալից վէճին սոյն կերպով խաղաղական վախճան մը տըրուեցաւ: Ամերիկացիք ալ կ'ուրախանան թէ այս նկատմամբ, և թէ վասն զի իրենց ներքին պատերազմին ժամանակ Ամերիկայի կողմէն Անգղիացւոց դէմ եղած գանգատներուն արդարացի ըլլալը վերջապէս ճանչցուեցաւ, թէպէտ Անգղիոյ կողմէն վճա-

րուելու տուգանաց դումարն՝ իրենց պահանջածէն շատ նուազ է:

Անգղիոյ դատաւորաց գլխաւորը ձըճ Բօքսլըն որ ձինէվրայի Մանսթօղովին Անգղիոյ կողմէն զրկուած անգամն էր, ժողովին ուրիշ անգամ ներուն հետ համակարծիք գտնուեցաւ իր Կառավարութեան ընթացքը դատապարտելու մասին Ալպամայի նախն նկատմամբ, իսկ միւս նաւերուն նկատմամբ ժողովին մնացեալ անգամներուն հետ համամիտ չէր:

—Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ Կարգինալը Պապին առաջին պաշտօնեան, ամենեւին չի հաճիր իտալիոյ Կառավարութեան հետ հաշտուելու նկատմամբ Պապին յամառութեամբ դէմ կենալուն, և թէ յայտնած է իր որոշումը հրաժարելու իր պաշտօնէն, եթէ Պապն այս մասին չի փոխեր իւր ընթացքը: Կ'երեւի թէ սրամիտ Կարգինալը բաւական յստակ տեսած է որ Պապին քաղաքականութիւնը Եւրոպական Տէրութեանց համակրութիւնը երթալով կը հեռացնէ իրմէ: Բայց և այնպէս կը մնայ տեսնել թէ անխալ Պապ մը պիտի ուզէ՞ ճանչնալ իւր սխալմունքը և ետ կենալ անկէ:

ԳԵՐՄԱՆԻՑ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ

Յիշեալ Տէրութեան արձանագրութեանց նոր տօմարին նայելով Բըրուսիոյ ժողովրդեան թիւն է 23,893,956 հոգի, ասոնց հետ մէկտեղ Բրուսիոյ հետ միացող ուրիշ երկիրներու ժողովուրդն ալ դնելով, ընդ ամէնը 41,043 հոգի հաշիւ եղած է:

ՇՈՒԿԱՅԻ ԳԻՆԵՐ

Խանգէ	Դուրուշ
Ծաքար փոշի	400 օխ. 4180—4300
» գլուխ	կենդ. 245—253
» » զուլա	» 295—300
Յորեն կարծր Բումէլի	բոռը 28—29
» » Անտուրու	» 27—29
» կակուզ Բումէլի	» 26—30
Աֆիսի	օխ. 315—325
Ճէրի	» 47—21
Բուլոյ, Անտուրու լուացուած	» 46½—17
» » չլուացուած	» 9—9½
» Բումէլի լուացուած	» 47—47½
» » չլուացուած	» 409½—41
Թիֆլիսի Էնկիւրիւ	» 35—47
Բամբակ, Գէվէ	» 8¾—9
» Ատունա	» 8—8½

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՍՍՈՆԱՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵՆ
 Խմբագիր Ե. ՊԻՒՍ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
 2ազմագծըր փողոց, Յակոբեանեանի Ն12Թ